

5. Příprava Smlouvy o Ústavě pro Evropu (2001-2004)

15. prosinec 2001 – Laeken – zasedání Evropské rady, Deklarace o budoucnosti EU, rozhodnutí o zřízení konventu a přípravě Ústavy

28.2.2002- první zasedání konventu k přípravě Ústavy. V čele konventu Valéry Giscard d'Estaing.

Konvent: 105 členů

- předseda a 2 místopředsedové
- zástupci 28 států a vlád (**15 čl. zemí a 13 kandidátských zemí**), 56 poslanců národních parlamentů, 16 poslanců Evropského parlamentu, 2 zástupci EK

KONVENT

Každá členská i kandidátská země (celkem 28 zemí) vyslala do Konventu **tři zástupce**. Jeden vždy reprezentuje vládu, dva zastupují národní parlamenty. Každý člen Konventu má svého alternáta. Pokud jde o účast na jednáních pléna i pracovních skupin, mají alternáti téměř rovnoprávné postavení s řádnými členy Konventu. Evropský parlament zastupuje šestnáct „europoslanců“, Evropskou komisi komisaři Michel Barnier a Antonio Vitorino. Celkem má tedy Konvent 105 členů. **Postavení zástupců kandidátských zemí se liší v tom, že v případném hlasování nebudou mít možnost zablokovat konsensus** delegátů členských zemí. Pozorovatelský statut mají zástupci poradních orgánů EU, Výboru regionů a Hospodářského a sociálního výboru.

Činnost Konventu

Činnost Konventu je rozdělena do tří fází: **naslouchací** (od února do července 2002), **analytická** (2. pololetí 2002) a **formulační** (1. pololetí 2003). Mezníkem v jeho činnosti se stal 28. říjen 2002, kdy předsednictvo předložilo návrh struktury budoucí ústavní smlouvy. Začátkem tohoto roku se pak na půdě Konventu otevřela diskuse na téma nejcitlivější, kterým je reforma systému institucí EU. Tím vstoupila práce Konventu do své třetí, rozhodující fáze, v níž se diskutuje nad návrhy znění jednotlivých článků budoucí ústavní smlouvy. Plenární schůze jsou obvykle dvoudenní a konají se v bruselském sídle Evropského parlamentu. Zpočátku probíhaly přibližně jednou měsíčně, od druhého semestru zpravidla jednou za tři týdny. Jejich kalendář a program připravuje předsednictvo a samotné plenární zasedání řídí buď předseda Konventu Valéry Giscard d'Estaing, nebo jeden z jeho zástupců. Z časových důvodů může vystoupení jednotlivých speakerů v plénu trvat jen 3 minuty. I proto probíhá většina komunikace mezi členy Konventu po internetu; na oficiálních stránkách Konventu sekretariát zveřejňuje všechny podstatné dokumenty i konkrétní příspěvky delegátů.

Občané-internet-připomínky

Dokončení práce v červenci 2003.

29.10.2004 – v Římě podepsalo 25 států návrh Ústavy

Ústava má nahradit dosavadní smlouvy (ESVO, EHS, Euratom, Jednotný evropský akt, Maastricht, Amsterdam)

2005 – referendum 29.5. ve Francii a 1.6. v Nizozemí – odmítnutí Ústavy

Mapa evropských zemí s výsledky hlasování o Evropské ústavě:

■ Ratifikováno **■** Odmítnuto **■** Nerozhodovalo se **■** Kandidátské státy

Smlouva o Ústavě pro Evropu představuje návrh nového základního dokumentu [Evropské](#)

KONVENT

V letech 1999 – 2000 probíhal **první evropský konvent** (pod vedením [Romana Herzoga](#)), který dal vzniknout [Chartě základních práv Evropské unie](#). Toto představovalo pozitivní zkušenost a další konvent mohl být přirozená reakce.

2002-2003- druhý evropský konvent

kandidátské země budou mít právo na stejné zastoupení jako staří členové, ale nebudou moci zabránit konsenzu (zástupci kandidátských zemí nebyli přímo zmíněni ve formálních strukturách konventu)

vymezení úkolů konventu

- „lepší rozdělení a vymezení kompetencí v EU“
- „zjednodušení unijních nástrojů“
- „více demokracie, transparentnosti a efektivnosti“
- „směrem k **ústavě** pro evropské občany“

Členové konventu i

[Valéry Giscard d'Estaing](#) jako jeho prezident,

Valéry Giscard d'Estaing

20. [prezident Francouzské republiky](#)

Ve funkci:

[27. května 1974](#) – [21. května 1981](#)

Předchůdce [Georges Pompidou](#)

Nástupce [François Mitterrand](#)

Narození [2. února 1926](#) (87 let)

Politický subjekt [UDF](#)

Choť Anne-Aymon Sauvage de Brantes

Vzdělání [École Polytechnique](#)

jako viceprezidenti: bývalý italský premiér [Guliano Amato](#) a bývalý belgický premiér [Jean-Luc Dehaene](#).

Čeští členové Konventu:

- představitelé parlamentu - členové [Jan Zahradil](#), [Josef Zieleniec](#) a zástupci [Petr Nečas](#), [František Kroupa](#),
- představitelé vlády - člen [Jan Kohout](#), zástupkyně [Lenka Anna Ravná](#).

- předsedá Německo – oživení diskuse o Ústavě
2007

6. Lisabonská smlouva (Reformní smlouva)

13. prosince 2007 za předsednictví Portugalska

jediné referendum – Irsko – 22.6.2008 proti, v roce 2009 již pro.

ČR a Lisabon.

Platnost Lisabonské smlouvy od 1.12.2009.

Smlouva mění stávající zakládající smlouvy EU (tj. Smlouvu o EU a Smlouvu o založení ES), aniž by je nahrazovala.

Obsah:

1.Smlouva o EU

V části společná ustanovení článek 6 – odkaz na Listinu základních práv EU z 7.12.2000)

Článek 11 – petiční právo 1 mil. obyv.

2. Smlouva o fungování EU:

1. část: Zásady
2. část: zákaz diskriminace a občanství EU
3. Vnitřní politiky a činnost unie
4. Přidružení zámořských zemí a území
5. Vnější činnost unie
6. Institucionální a finanční ustanovení
7. Ustavení obecná a závěrečná

Protokoly (pro ČR důležitý protokol č. 30)

Lisabonská smlouva:

Posílená úloha Evropského parlamentu: Evropský parlament, který je přímo volený občany EU, získává významné nové pravomoci ve vztahu k evropským právním předpisům, rozpočtu a mezinárodním smlouvám. Zejména rozšíření postupu spolurozhodování do nových oblastí zajišťuje rovnocenné postavení Evropského parlamentu vůči Radě, jež zastupuje členské státy, při schvalování většiny právních předpisů EU.

Větší zapojení národních parlamentů: národní parlamenty se mohou lépe zapojit do činnosti EU, a to zejména díky novému mechanismu sledování toho, zda Unie přijímá opatření pouze tam, kde je činnost na evropské úrovni efektivnější z hlediska požadovaných výsledků (zásada **subsidiarity**). Spolu s rozšířením pravomocí Evropského parlamentu znamená tato změna **posílení demokracie** a legitimacy v rozhodovacích postupech EU.

Silnější hlas pro občany: díky tzv. „**občanské iniciativě**“ může jeden milion občanů z většího počtu členských států vyzvat Komisi k předložení určitých návrhů.

Rozdělení pravomocí: díky **přehlednému rozdělení pravomocí** je jasnější, co dělají členské státy a co EU.

- **Vystoupení z EU**: smlouva poprvé výslovně uznává možnost vystoupení z Unie.

HLASOVÁNÍ - kvalifikovaná většina počítat na základě dvojí většiny členských států a obyvatel, která je odrazem dvojí legitimacy EU. **Dvojí většiny bude dosaženo, pokud souhlas s návrhem vysloví 55 % členských států, které představují nejméně 65 % obyvatel Unie.**

- **Nové funkce: předseda Evropské rady**, který je volen na dva a půl roku, zavádí přímou vazbu mezi volbou předsedy Komise a výsledky voleb do Evropského parlamentu.

Nová funkce vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, který je zároveň **místopředsedou Komise**, zajišťuje větší soudržnost, viditelnost a účinek vnější činnosti EU.

Vyšší akceschopnost EU - boj proti terorismu a trestné činnosti a další otázky z oblasti svobody, bezpečnosti a spravedlnosti. Do určité míry se to týká i dalších oblastí, a to především energetické politiky, veřejného zdraví, civilní ochrany, změny klimatu, služeb obecného zájmu, výzkumu, vesmíru, územní soudržnosti, obchodní politiky, humanitární pomoci, sportu, cestovního ruchu a spolupráce správních orgánů.

Evropa práv a hodnot, zajišťující svobodu, solidaritu a bezpečnost - **zakotvuje Listinu základních práv jako součást primárního evropského práva.**

- Občanská práva a Listina základních práv: smlouva zachovává stávající práva a zavádí nová. Zejména zaručuje svobody a zásady zakotvené v Listině základních práv a činí Listinu právně závaznou. **To se týká občanských, politických, hospodářských a sociálních práv.**
- Svoboda občanů EU: smlouva zachovává a posiluje tzv. „**čtyři svobody**“ a **politické, hospodářské a sociální svobody občanů.**

-

- **Solidarita** mezi členskými státy: smlouva stanoví, že EU a její členské státy budou jednat společně v duchu solidarity, pokud by některý členský stát byl cílem **teroristického útoku** nebo obětí přírodní nebo člověkem způsobené pohromy. Zdůrazněna je **též solidarita v oblasti energetiky**.
-
- **Bezpečnost** – EU získává vyšší akceschopnost v oblasti svobody, bezpečnosti a spravedlnosti, a je tedy lépe vybavena pro boj proti trestné činnosti a terorismu. Cílem nových ustanovení týkajících se **civilní ochrany, humanitární pomoci a veřejného zdraví** je též posílení schopnosti EU reagovat na ohrožení bezpečnosti občanů.
-
- 2. **Evropa jako globální aktér**
 - **Nová Evropská služba** pro vnější činnost bude poskytovat podporu vysokému představiteli- diplomaté.
 - **Právní subjektivita EU posílí vyjednávací pozici Unie** a zvýší efektivitu její činnosti na mezinárodní scéně a její viditelnost pro partnerské země a mezinárodní organizace.
 - Změny v evropské bezpečnostní a obranné politice se netýkají zvláštních pravidel rozhodování, avšak umožňují posílenou spolupráci menší skupiny členských států.

